

Ane Riel og ondskabens uløselige problem

af Carina Wøhlk

Publiceret 15/11/2019 i Bøger/Kultur

BØGER//ANMELDELSE – Hvad gør et menneske til et bæst? Er det den intenderede maliciøse og monstrøse handling? Eller kan ondskaben også være på færde hos den enfoldige sjæl, der kommer til at gøre ondt – uden at vide og ville det?

Det er tematikken i Ane Riels nye roman *Bæst* – og i en vis forstand noget, hun kredser om i hele sit forfatterskab; et forfatterskab, som er ret så ”noir” i sin grundkulør.

“

Bæst handler om ondskabens uløselige problem, men også om kærlighed, lidenskab, venskab og afmagt

Ane Riel debuterede som romanforfatter i 2013 med bogen *Slagteren i Liseleje*, en morbid historie, der finder sted i forfatterens eget lokalområde – Halsnæs. I 2015 udkom hendes mageløse roman *Harpiks*, som netop er blevet filmatiseret og som i december måned rammer lærrederne i de danske biografer.

Med sin aktuelle bogudgivelse *Bæst* fabulerer Ane Riel helt indlysende over den amerikanske forfatter John Steinbecks roman *Mus og mænd*. Det er en ren tilståelsessag. I bogens efterskrift indrømmer hun blankt den inspiration, som læner sig kraftigt op ad kopiering (se s. 384).

“

Forfatteren demonstrerer endnu en gang sin evne til at skrive fængslende og foruroligende

Som hun selv bemærker, er det tankevækkende, at hun allerede i bogen *Harpiks* nævner både Steinbeck og hans berømte roman: ”Da jeg var barn i boghandlen, havde jeg en usynlig ven, der hed John Steinbeck. Når mine forældre havde for travlt til at tage sig af mig, eller jeg var ked af det i skolen, kom han og holdt mig med selskab.” (se s. 111 i *Harpiks*).

John Steinbeck er læserens usynlige og dog så iøjnefaldende ven hele vejen igennem læsningen af *Bæst*. Det litterære selskab skærper læserens blik for den ene af bogens hovedpersoner, Leon. Han er tydeligt kalkeret efter Steinbecks Lennie – en underfrankeret og overgodmodig kæmpe, der kommer for skade at æ bløde væsener ihjel.

Mytologisk kraft

Til forskel fra *Mus og mænd* kan *Bæst* ikke rigtigt placeres – hverken geografisk eller tidsmæssigt. Det kan desorientere læseren. Hvor er vi henne – og i hvilken tidsalder? Svaret blæser i vinden. Men på sæt og vis sætter det også fortællingen og dens nærmest mytologiske kraft fri.

Bæst handler om ondskabens uløselige problem, men også om kærlighed, lidenskab, venskab og afmagt. Karaktererne fremstår nuancerede – midt i al deres menneskelighed. Især Leons mor Danica er betagende skildret – som smuk og sanselig kvinde, som overbebyrdet og omsorgssvigtende mor. Forfatteren synes at have en pointe. Livet er hverken sort eller hvidt. Forbryderne har nogen forbrudt sig imod engang. Måske er der et lille bæst i os alle.

Mirko og Leon er venner for livet – bundet sammen af en skæbnesynger hændelse, som Leon nådigt nok ikke kan huske. De to er et umage par. Mirko styrer efter et fintfølede moralsk kompas. Leon har ustyrlige kræfter og ved dårligt, hvad der er ret og vrang.

Historien trevles langsomt op. Læseren føres tilbage til den skelsættende nat, hvor et drama af bibelske dimensioner udspiller sig – og hvor Leons Goliat af en far må se sig stenslynget til jorden af en retfærdighedssøgende David.

Selv om kæmpen fældes, er hverken fare eller uvejre drevet over. Tilfældighedernes spil, naturens kræfter og menneskenes dårskab udløser en familietragedie. Mirko og Leon drives på flugt. De bliver omrejsende svende – altid på vej fra gård til gård, fra arbejde til arbejde. Med sig bærer de en tung opbakning og en skyld, der næsten tynger Mirko i knæ.

Uafvendelig slutning

Og skylden vokser sig kun større. Med tiden kan Leons andel i den ikke længere fortrænges. For er det sandt, hvad Mirko tænker om sin ven: ”Der var ikke noget ondt i Leon. Han gjorde bare ondt” (se s. 131)? Kan væsen og adfærd skilles ad? Må den, der gør ondt, ikke også være ond et sted derinde? Fortællingen ender, som den må ende. Slutningen er uafvendelig. Mere skal ikke afsløres her.

Bæst er helt anderledes end Ane Riels øvrige romaner. Og dog. Det kan godt være plottet ikke er opfindsomt, men forfatteren demonstrerer endnu en gang sin evne til at skrive fængslende og foruroligende. Læseren må kæmpe for at slippe bogens univers igen. Tanken bliver ved med at trænge sig på, når det sidste blad er vendt. Hvad er ondskab?

Ane Riel: Bæst
Lindhardt & Ringhof

Foto: Lindhardt & Ringhof

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

**Barsk barndom –
interview med
forfatteren
Sebastian Bune**

4 3 2 1 ... 2 stjerner

**Sødbitter – et
svedigt, sexet og
smagfuldt spejl**

CARINA WØHLK SENESTE ARTIKLER

Carina Wøhlk er uddannet som teolog fra Københavns Universitet i januar 1993. I oktober 1997 blev Carina Wøhlk ansat som sognepræst og funktionspræst ved Helligaandskirken i København. Siden september 2015 har hun fungeret som sognepræst i Frederiksværk-Vinderød sogn i Nordsjælland.

Carina Wøhlk har medvirket i flere radioprogrammer og et enkelt TV-program. Hun har bidraget til andagtsbogen "Lad Livet Leve" (Unitas Forlag) og udgivet salmesamlingerne Salmeskat og Salmeskat 2 i samarbejde med komponist Hans Ole Thers.

Desuden er hun aktiv foredragsholder og boganmelder.